

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
14 травня 2021 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році

Полтава 2021

Редакційна колегія:

Аранчій В. І., ректор академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О., проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, професор кафедри екології збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Галич О. А., декан факультету економіки та менеджменту, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу, професор кафедри інформаційних систем та технологій, кандидат економічних наук, доцент.

Дорогань-Писаренко Л. О., декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, кандидат економічних наук, доцент.

Дудніков І. А., декан інженерно-технологічного факультету, професор кафедри галузеве машинобудування, кандидат технічних наук, доцент.

Кулинич С. М., декан факультету ветеринарної медицини, професор кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор.

Маренич М. М., декан факультету агротехнологій та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Опара М. М., фахівець відділу з питань інтелектуальної власності, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І.Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Поліщук А. А., декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О., начальник редакційно-видавничого відділу, кандидат економічних наук.

Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). – Полтава : РВВ ПДАА, 2021. –328 с.

збиранні сухої біологічної маси після зими, як рекомендовано по технології та як далеко насіння може розповсюджуватися від материнської рослини при природних умов. На жаль, такі дослідження не передбачені програмою, але б могли допомогти оцінити ризики неконтрольованого розповсюдження нової для нашої зони рослини[3].

Список використаних джерел

1. Кулик М.І. Ботаніко-біологічні особливості проса лозовидного (*Panicum virgatum* L) *Біоенергетика: вирощування енергетичних культур, виробництво та використання біопалива*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків. - 2011.-С. 25-27.
2. Біленко О.П. Філіпась Л.П. Продуктивність різних зразків світ-чграсу залежно від технології вирощування. *Ефективне функціонування екологічно стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агро-екологічний, соціальний та економічний аспекти* : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 28 груд. 2017). Полтава : ПДАА, 2017. – с.34-38
3. Слюсар С.І., Кузнецов С.І. Теоретичні передумови розвитку та застосування екосоціального підходу в інтродукційних дослідженнях. *Інтродукція рослин*, міжнародний науковий журнал, Київ, національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України. -2016. №4- С.3-14

ВПЛИВ ПРОТРУЙНИКІВ НА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ

Гангур В.В.,

доктор сільськогосподарських наук, ст. н. с.

Зерновиробництво є найбільш важливою складовою частиною агропромислового комплексу України. Постійно зростаючий попит на зернову продукцію як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках спонукає до збільшення обсягів виробництва зерна з високими показниками якості. Вирішення цього питання можливе за рахунок впровадження інтенсивних технологій, які передбачають використання сучасних високопродуктивних сортів пшениці озимої, оптимальних доз добрив, засобів захисту як насіння, так і посівів [2, 3, 6].

Для захисту сходів пшениці озимої, як основної продовольчої культури України, потрібно використовувати оптимальний протруйник, який матиме високу технічну ефективність проти широко спектру збудників хвороб. Якісне протруювання насіння забезпечує підвищення лабораторної та польової схожості, а також гальмує розвиток шкідливих мікроорганізмів шкодочинний вплив яких посилюється стресовими умовами проростання [4]. Обробка насіння перед сівбою є найбільш доступним і ефективним прийомом захисту насіння від ґрунтової і насінневої інфекції. Максимальний захисний ефект від протруювання

досягається за комплексного підбору препаратів із діючою речовиною контактної і системної дії та за використання багатокомпонентних протруйників [5].

Проведеними дослідженнями в Південному Степу України встановлено, що за сукупною характеристикою впливу протруйників на посівні якості насіння було виділено препарат Максим XL, який забезпечував надійний захист насіння від збудників хвороб та активне формування проростка, довжина якого практично не поступалася контрольному варіанту, а його сира та суха маса навіть були більшими за контроль, відповідно на 9 та 11 % [1].

На даний час на ринку представлено велике різноманіття діючих речовин, які можуть бути включеними до препаратів для передпосівної обробки насіння пшениці озимої, але багато з них залишається мало дослідженими.

Метою досліджень було з'ясувати вплив протруйників фунгіцидної дії на схожість насіння пшениці озимої за різних строків сівби.

Дослідження проведено на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції ім. М.І. Вавилова, впродовж 2018–2019 рр. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем типовий малогумусний важко суглинковий.

Метод проведення досліджень – польовий. Повторність триразова, розміщення варіантів і повторень – рендомізоване. Посівна площа ділянки – 100 м², облікова – 80 м². Попередник – соя.

Одержані нами результати досліджень, свідчать, що лабораторна схожість насіння пшениці озимої суттєво не змінювалася залежно від протруйника, але була вищою від нормативних показників для елітного насіння. Польова схожість насіння в 2018 році за першого строку сівби (15 вересня) на 2 % вища за обробки препаратами Віал ТТ, 0,4 л/т, Ламардор, 0,2 л/т, а в 2018 році за цим показником насіння оброблене Ламардор, 0,2 л/т мало на 4–7 % нижчу польову схожість, порівняно з іншими протруйниками. При сівбі 30 вересня практично рівноцінними за впливом на польову схожість були препарати Вітавакс 200 ФФ, 2,5 л/т, Віал ТТ, 0,4 л/т, Ламардор, 0,2 л/т, Кінто Дуо, 2,5 л/т.

У середньому за 2018–2019 роки за впливом на польову схожість, кращим захисним ефектом при протруюванні насіння за сівби в середині оптимальних строків володіє препарат Віал ТТ, а за сівби в кінці оптимального строку рівнозначними були препарати Віал ТТ, Вітавакс 200 ФФ, Ламардор.

Перед припиненням вегетації проведено визначення сирої та абсолютно сухої маси 25 рослин, а також кількість стебел, листків, коренів на одну рослину. Слід зазначити, що в 2018 році обробка насіння пшениці озимої різними протруйниками істотно не вплинула на рівень значень з вище наведених параметрів. В 2019 році перед уходом в зиму більш потужну кореневу систему і кращу вегетативну масу формували рослини пшениці озимої за обох строків сівби за протруювання насіння препаратами Віал ТТ і Ламардор. Абсолютна маса 25 сухих рослин за строками сівби була вищою на 14,1–23,9 % і 30,5–38,8 % при обробці насіння цими препаратами, порівняно з іншими.

Таким чином, протруйники насіння не тільки володіли високим захисним ефектом проти збудників хвороб, але й стимулювали ріст кореневої системи, формування їх більшої довжини і маси.

Список використаних джерел

1. Білоусова З. В., Кенєва В. А., Кліпакова Ю. О. Посівна якість насіння пшениці озимої залежно від компонентного складу протруйників. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. Вип. 3. С. 79–86. doi: 10.31521/2313-092X/2020-3(107).
2. Гангур В. В., Кочерга А. А., Пипко О. С., Єщенко В. М., Кабак Ю. І., Онопрієнко О. В. Ефективність стимуляторів для передпосівної обробки насіння пшениці озимої. *Вісник ПДАА*. 2020. № 3. С. 40–45. doi: 10.31210/visnyk2020.03.04.
3. Грицюк П. М. Перспективи зерновиробництва та експорту зерна з України в контексті світової продовольчої кризи. Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. 2013. № 19(4). С. 87–97.
4. Павлюк Н. Т., Шенцев Г. Д. Влияние протравителей на посевные качества семян зерновых культур. *Вестник Воронежского государственного аграрного университета*. 2016. № 4. С. 21–25.
5. Солодушко М. М. Продуктивність озимих та ярих зернових колосових культур в Степу України. *Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН України*. 2013. № 4. С. 18–22.
6. Тараненко С. В., Гангур В. В., Міщенко О. В. Вплив протруювання насіння на морфологічні та господарські показники пшениці озимої. *Хімія, агрохімія, екологія та освіта: матеріали III Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції* (м. Полтава, 14-15 травня 2019 року). Полтава, 2019. С. 180–182.

БОРОТЬБА ІЗ БУР'ЯНАМИ У ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ: ЯКА СИСТЕМА ЗАХИСТУ КРАЩА

Філоненко С.В.,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Кукурудза вважається однією із найпопулярніших зернових, технічних і кормових культур світового землеробства, яка має не лише високу продуктивність, але й характеризується неабиякою універсальністю використання [5]. У нашій країні кукурудза – це в першу чергу кормова культура. Адже її зерно є цінним концентрованим кормом для всіх сільськогосподарських тварин та птиці, бо має неабияку поживність: 1 його кілограм відповідає 1,34 кормової одиниці і містить 70 грам перетравного протеїну, 9-12% білка, 4-6 жиру і 65-70% безазотистих екстрактивних речовин [4]. Окрім цього можна відмітити, що зерно, силос і зелена маса кукурудзи добре перетравлюються і засвоюються організмом тварин. Так 100 кілограм зеленої маси кукурудзи, зібраної у фазі молочно-воскової стиглості, відповідають 32 кормовим одиницям, а 100 кілограм сухих стебел кукурудзи, зібраної на зерно, — дорівнюють 37 кормовим одиницям і містять 1,5 кілограми перетравного протеїну. У свою чергу зерно жовтозерних сортів кукурудзи містить багато каротину [2].